

**Byla C-394/23**

**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą**

**Gavimo data:**

2023 m. birželio 28 d.

**Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:**

*Conseil d'État* (Prancūzija)

**Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2023 m. birželio 21 d.

**Pareiškėja:**

*Asociacija Mousse*

**Atsakovė:**

*Commission nationale de l'informatique et des libertés* (CNIL)

*SNCF Connect*

---

**CONSEIL D'ÉTAT (VALSTYBĖS TARYBA)**

sprendama

teisminį ginčą

<...>

Atsižvelgdama į šį procesą:

Skunde ir dviejuose dubliuose, atitinkamai 2021 m. gegužės 21 d. ir 2022 m. birželio 3 d. užregistruotuose *Conseil d'État* (Valstybės taryba, Prancūzija) teisminių ginčų sekretoriате, asociacija *Mousse* prašo *Conseil d'État*:

1) dėl įgaliojimų viršijimo panaikinti 2021 m. kovo 23 d. sprendimą, kuriuo *Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés* (Nacionalinė informatikos ir laisvių komisija) atmetė jos skundą dėl bendrovės, atsakingos už interneto svetainę OUI.sncf;

2) prieš priimant sprendimą nagrinėjamoje byloje, pateikti Europos Sąjungos Teisingumo teismui [du prejudicinius klausimus] <...>:

<...> [Pasiūlymas dėl prejudicinių klausimų formuluotės]

3) įpareigoti bendrovę *SNCF Connect*, atsakingą už interneto svetainę, panaikinti pareigą siekiant atlikti pirkimo veiksmą užpildyti laukelį „ponas“ arba „ponia“, pašalinti iš savo duomenų bazių duomenis, surinktus remiantis šiuo laukeliu, ir, jeigu bendrovė norėtų rinkti duomenis „apie lytį“, įtraukti papildomų nebinarinių pasirinkimo galimybių, kaip antai „neutrali“ arba „kita“;

<...> Ji tvirtina, kad:

– reikalavimas užpildyti vieną iš dviejų skilčių („ponas“ arba „ponia“), norint interneto svetainėje *SNCF Connect* tiesiogiai užsisakyti kelionės bilietą, nuolaidų kortelę arba abonementą, neatitinka 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas, toliau – BDAR) 5 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytų teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo reikalavimų, nes klientas neduoda sutikimo, tokia informacija nėra būtina nei sutarčiai įgyvendinti, nei teisei prievolei įvykdyti, nei teisėtiems interesams užtikrinti, ir šiuo reikalavimu pažeidžiama teisė keliauti nenurodant savo mandagumo kreipinio bei teisė į privatų gyvenimą, iš kurios, be kita ko, kyla laisvė nevaržomai apibrėžti savo lyties išraišką bei diskriminacijos pavojus;

– ta pati pareiga neminima nei interneto svetainėje pateikiamoje teisinėje informacijoje, nei bendrosiose pardavimo sąlygose; be to, nenurodoma nei duomenų valdytojo tapatybė ir kontaktiniai duomenys, nei duomenų tvarkymo teisinis pagrindas; taip pažeidžiami BDAR 15 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyti sąžiningumo ir skaidrumo principai bei jo 13 straipsnyje garantuojama teisė į informaciją;

– ta pati pareiga neatitinka nė vieno iš internetu sudarytoje sutartyje nurodytų tikslų; to, kad kreipiniai „ponas“ ir „ponia“ vartojami verslo korespondencijoje, nepakanka, kad būtų būtina rinkti šiuos duomenis; užsienyje kai kurios transporto įmonės šios pareigos nenustato; be to, svetainėje *OUI.sncf* susirašinėjant su klientais mandagumo kreipiniai nevartojami; taigi, ši pareiga prieštarauja BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytam duomenų kiekio mažinimo principui;

– tam tikrų asmenų atveju tos pačios nuorodos neatitinka tikrovės ir jose neatsižvelgiama į tai, kad tikrovė gali pasikeisti; todėl ginčijama pareiga prieštarauja BDAR 5 straipsnio 1 dalies d punkte įtvirtintiems tikslumo ir atnaujinimo principams ir kelia pavojų, kad šie asmenys bus diskriminuojami; be to, šalių, kuriose leidžiama tokia civilinė būklė kaip „neutrali lytis“, piliečių

atžvilgiu šia pareiga pažeidžiamas abipusio pripažinimo principas, laisvė teikti paslaugas ir judėjimo laisvė, garantuojami pagal Europos Sąjungos teisę.

Dviejuose atsiliepimuose į skundą, užregistruotuose 2022 m. gegužės 5 d. ir 2023 m. gegužės 30 d., *Commission nationale de l'informatique et des libertés* (Nacionalinė informatikos ir laisvių komisija) reikalauja skundą atmesti arba, jei tai nebūtų padaryta, pateikti prejudicinį klausimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui. Jos teigimu, pateikti pagrindai yra nepagrįsti.

Bendrovė *SNCF Connect* dviejuose 2023 m. sausio 19 d. ir gegužės 31 d. užregistruotuose atsiliepimuose į skundą reikalauja atmesti skundą ir, remiantis *Code de justice administrative* (Administracinės teisenos kodeksas) L. 761-1 straipsniu, priteisti iš asociacijos *Mousse* 10 000 eurų sumą. Jos teigimu, pateikti pagrindai yra nepagrįsti.

Atsižvelgdama į kitus bylos dokumentus,

Atsižvelgdama į:

- <...> Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją;
- Europos Sąjungos sutartį;
- Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo;
- Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją;
- 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 2016/679,
- <...>;
- 1978 m. sausio 6 d. Įstatymą Nr. 78-17;
- <...>;

<...> kadangi:

- 1 Asociacija *Mousse* pateikė *Commission nationale de l'informatique et des libertés* (Nacionalinė informatikos ir laisvių komisija, CNIL) skundą dėl bendrovės *SNCF Voyageurs*, kurios teises vėliau perėmė OUI.sncf, o šiuo metu – *SNCF Connect*, motyvuodama tuo, kad sąlygomis, kuriomis perkant traukinio bilietus, abonementus ir nuolaidų korteles bendrovės interneto svetainėje arba programėlėse buvo renkami ir registruojami klientų mandagumo kreipiniai,

pažeidžiamos tam tikros 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (BDAR), nuostatos. 2021 m. kovo 23 d. raštu CNIL informavo šią asociaciją, kad, jos nuomone, veiksmais, kuriais kaltinama ši bendrovė, nepažeidžiamos BDAR nuostatos, kuriomis remiamasi, ir dėl to nutraukė skundo nagrinėjimą. Asociacija *Mousse* prašo panaikinti šį sprendimą, taip pat reikalauja įpareigoti bendrovę *SNCF Connect* atlikti tam tikrus veiksmus bei skirti jai administracinę baudą.

- 2 Pagal *Loi du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés* (1978 m. sausio 6 d. Informatikos, rinkmenų ir laisvių įstatymas) 8 straipsnį „I. *Nacionalinė informatikos ir laisvių komisija yra nepriklausoma administracinė institucija. Ji yra nacionalinė priežiūros institucija, kaip tai suprantama pagal 2016 m. balandžio 27 d. Reglamentą (ES) 2016/679 ir jo taikymo tikslu. Ji atlieka šias užduotis: / <...> 2. Užtikrina, kad asmens duomenys būtų tvarkomi laikantis šio įstatymo nuostatų ir kitų su asmens duomenų apsauga susijusių nuostatų, įtvirtintų įstatymuose ir kituose teisės aktuose, Europos Sąjungos teisėje ir Prancūzijos tarptautiniuose įsipareigojimuose. Šiuo tikslu: / <...> d) Ji nagrinėja pretenzijas, peticijas ir skundus, kuriuos pateikė duomenų subjektas arba įstaiga, organizacija ar asociacija, ir tinkamu mastu tiria pretenzijos dalyką, taip pat per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo pateikėją apie tyrimo pažangą ir rezultatus, visų pirma tais atvejais, kai būtina tęsti tyrimą arba derinti veiksmus su kita priežiūros institucija <...>“.*
- 3 Iš 2 punkte paminėtų nuostatų matyti, kad *Commission nationale de l'informatique et des libertés* (Nacionalinė informatikos ir laisvių komisija, CNIL), gavusi į jos kompetencijos sritį patenkančią skundą ar pretenziją, turi išnagrinėti faktines aplinkybes, dėl kurių jie pateikti, ir priimti sprendimą dėl tolesnių savo veiksmų. Šioje srityje ji turi didelę diskreciją ir gali atsižvelgti į tariamų pažeidimų sunkumą pagal įstatymus ar kitus teisės aktus, kuriuos ji yra įgaliota taikyti, su šiomis faktinėmis aplinkybėmis susijusių požymių rimtumą, pažeidimo padarymo data, kontekstą ir apskritai visus bendruosius interesus, už kuriuos ji yra atsakinga. Skundą pateikęs asmuo, CNIL atsisakius jį nagrinėti, gali kreiptis į teismą dėl įgaliojimų viršijimo. Teismas prireikus turi panaikinti CNIL sprendimą remdamasis jo formos neteisėtumu arba, kiek tai susiję su sprendimo pagrįstumu, dėl faktinių ar teisinių klaidų, akivaizdžios vertinimo klaidos arba piktnaudžiavimo įgaliojimais. Vis dėlto, kai skundo pateikėjas remiasi tuo, kad duomenų valdytojas pažeidė teisės aktais duomenų subjektui garantuojamas teises, susijusias su jo asmens duomenimis, visų pirma – 1978 m. sausio 6 d. Informatikos, rinkmenų ir laisvių įstatymo 49, 50, 51, 53 ir 56 straipsniuose nurodytas teises susipažinti su duomenimis, juos ištaisyti, ištrinti, apriboti jų tvarkymą ir nesutikti su jų tvarkymu, atsižvelgiant į nagrinėjamos individualios teisės pobūdį, CNIL diskrecija priimti sprendimą dėl tolesnių veiksmų yra įgyvendinama teismui visiškai kontroliuojant, ar nebuvo viršyti įgaliojimai.

- 4 Iš bylos medžiagos matyti, kad Asociacija *Mousse* prašo dėl įgaliojimų viršijimo panaikinti 2021 m. kovo 23 d. CNIL pirmininkės sprendimą nutraukti skundo dėl bendrovės *OUI.sncf*, tapusios *SNCF Connect*, atliekamo klientų mandagumo kreipinių rinkimo ir tvarkymo sąlygų nagrinėjimą.
- 5 Pagal BDAR 5 straipsnį: „1. *Asmens duomenys turi būti: a) duomenų subjekto atžvilgiu tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu <...>; c) adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi; d) tikslūs ir prireikus atnaujinami; turi būti imamasi visų pagrįstų priemonių užtikrinti, kad asmens duomenys, kurie nėra tikslūs, atsižvelgiant į jų tvarkymo tikslus, būtų nedelsiant ištrinami arba ištaisomi*“. Jo 6 straipsnyje nurodyta: „1. *Duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu taikoma bent viena iš šių sąlygų, ir tik tokiu mastu, koku ji yra taikoma: a) duomenų subjektas davė sutikimą, kad jo asmens duomenys būtų tvarkomi vienu ar keliais konkrečiais tikslais; b) tvarkyti duomenis būtina siekiant įvykdyti sutartį, kurios šalis yra duomenų subjektas, arba siekiant imtis veiksmų duomenų subjekto prašymu prieš sudarant sutartį; c) tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė prievolė; d) tvarkyti duomenis būtina siekiant apsaugoti gyvybinius duomenų subjekto ar kito fizinio asmens interesus; e) tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdamą duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas; f) tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtą duomenų valdytojo arba trečiosios valstybės interesų, išskyrus atvejus, kai tokie duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą, yra už juos viršesni, ypač kai duomenų subjektas yra vaikas./ Šios pastraipos f punktas netaikomas duomenų tvarkymui, kurį valdžios institucijos atlieka vykdydamos savo užduotis*.“ BDAR 13 straipsnyje nustatyta duomenų valdytojo pareiga informuoti bet kurį asmenį, kurio asmens duomenys renkami. Galiausiai jo 21 straipsnyje duomenų subjektui suteikiama teisė dėl su jo konkrečiu atveju susijusių priešasčių bet kuriuo metu nesutikti, kad duomenys būtų tvarkomi remiantis 6 straipsnio 1 dalies f punktu.
- 6 CNIL pateiktame skunde Asociacija *Mousse* teigė, kad norėdami internetu įsigyti traukinio bilietą, abonementą arba nuolaidų kortelę interneto svetainėje arba programėlėje *OUI.sncf* (dabar – *SNCF Connect*), klientai privalo nurodyti savo mandagumo kreipinį, turėdami galimybę pasirinkti vieną iš dviejų nuorodų – „ponas“ arba „ponia“. Jos teigimu, toks duomenų rinkimas yra neteisėtas, kaip tai suprantama pagal BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punktą, nes nėra pagrįstas jokia 6 straipsnio 1 dalyje numatytu pagrindu, juo pažeidžiami duomenų kiekio mažinimo ir tikslumo principai, taip pat numatyti 5 straipsnio 1 dalies c ir d punktuose, ir, galiausiai, SNCF nesilaiko skaidrumo ir informavimo reikalavimų, nustatytų 5 straipsnio 1 dalies a punkte bei 13 straipsnyje. Ji teigia, kad įmonė neturėtų rinkti tokių duomenų arba bent jau turėtų pasiūlyti vieną ar kelias papildomas pasirinkimo galimybes, kaip antai, „neutrali“ ar „kitos“.
- 7 Spręsdama, ar nutraukti jai pateikto skundo nagrinėjimą, CNIL, pirma, pažymėjo, kad, bendrovei teikiant transporto paslaugas, su klientu sudaryta sutartis yra duomenų tvarkymo teisinis pagrindas. Taigi, kiek tai susiję su BDAR 6 straipsnio

1 dalyje numatytais skirtingais teisiniais pagrindais, ji tik laikėsi nuomonės, kad ginčijamas duomenų tvarkymas priskirtinas prie duomenų tvarkymo, numatyto b punkte, pagal kurį duomenų tvarkymas yra teisėtas, jeigu „*tvarkyti duomenis būtina siekiant įvykdyti sutartį, kurios šalis yra duomenų subjektas, arba siekiant imtis veiksmų duomenų subjekto prašymu prieš sudarant sutartį*“. Kita vertus, ji laikėsi nuomonės, kad klientų mandagumo kreipinių rinkimas gali būti laikomas būtinu atsižvelgiant į duomenų tvarkymo tikslus, kaip tai suprantama pagal 5 straipsnio c punktą, taigi, ir atitinkančiu duomenų kiekio mažinimo reikalavimą, nes kreipimasis į klientus naudojant mandagumo kreipinius atitinka civilinių, verslo ir administracinių ryšių praktiką. Atsikirdama ji, be kita ko, teigia, kad mandagumo kreipinių tvarkymas taip pat gali būti laikomas būtinu bendrovei *SNCF Connect* siekiant teisėtų interesų, kaip tai suprantama pagal 6 straipsnio 1 dalies f punktą, ir kad tokiu atveju atitinkami asmenys, atsižvelgdami į konkrečią jų padėtį, galėtų pasinaudoti 21 straipsnyje jiems garantuojama teise nesutikti.

- 8 Atsakant į klausimą ar, siekiant įvertinti duomenų rinkimo tinkamumą, svarbą ir būtinumą BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punkto prasme bei jų tvarkymo būtinumą BDAR 6 straipsnio 1 dalies b ir f punktų prasme, galima atsižvelgti į visuotinai pripažintą civilinių, verslo ir administracinių ryšių praktiką ir tuo remiantis klientų mandagumo kreipinių duomenų rinkimas apsiribojant nuorodomis „ponas“ arba „ponia“ galėtų būti laikomas teisėtu ir duomenų kiekio mažinimo principas tam netrukdytų, atsiranda Europos Sąjungos teisės aiškinimo sunkumų, kurie yra lemiami sprendžiant *Conseil d'Etat* (Valstybės Taryba) nagrinėjamą ginčą. Tas pats pasakytina apie klausimą, ar vertinant būtinybę rinkti ir tvarkyti klientų mandagumo kreipinių duomenis ir kai kuriems klientams laikantis nuomonės, kad jiems netaikytinas nė vienas iš dviejų mandagumo kreipinių ir kad šių duomenų rinkimas jų atveju nėra aktualus, reikia atsižvelgti į tai, kad jie, pateikę šiuos duomenis duomenų valdytojui norėdami pasinaudoti siūloma paslauga, galėtų įgyvendinti savo teisę nesutikti su jų naudojimu ir saugojimu dėl su savo konkrečiu atveju susijusių priežasčių, kaip tai suprantama pagal BDAR 21 straipsnį. Vadinasi reikia, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu, kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą ir kol jis priims sprendimą, sustabdyti asociacijos skundo nagrinėjimą.

#### NUSPRENDŽIA:

<...> sustabdyti Asociacijos *Mousse* pateikto skundo nagrinėjimą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl šių klausimų:

1. Ar vertinant, ar asmens duomenų rinkimas yra adekvatus, tinkamas ir tik toks, kokio reikia, kaip tai suprantama pagal BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punktą, taip pat būtinybę juos tvarkyti, kaip tai suprantama pagal BDAR 6 straipsnio 1 dalies b ir f punktus, galima atsižvelgti į plačiai paplitusius papročius civilinių, verslo ir administracinių ryšių srityje, todėl duomenų apie klientų mandagumo kreipinius rinkimas, apimantis tik nuorodas „ponas“ arba „ponia“, galėtų būti laikomas būtinu ir neprieštaraujančiu duomenų kiekio mažinimo principui?

2. Ar vertinant privalomo klientų mandagumo kreipinių duomenų rinkimo ir tvarkymo poreikį ir atsižvelgiant į tai, kad kai kurie klientai mano, jog jiems netaikytinas nė vienas iš dviejų mandagumo kreipinių ir kad šių duomenų rinkimas jų atveju nėra aktualus, reikia atsižvelgti į tai, kad jie, pateikę šiuos duomenis duomenų valdytojui, norėdami pasinaudoti siūloma paslauga, galėtų pasinaudoti teise nesutikti su jų naudojimu ir saugojimu dėl su savo konkrečiu atveju susijusių priežasčių pagal BDAR 21 straipsnį?

<...>

DARBINIS VERTINIMAS